

INFORMACJE SPOZA PRÓBY W BADANIACH STATYSTYCZNYCH

Arkadiusz Kozłowski
Mirosław Szreder

INFORMACJE SPOZA PRÓBY W BADANIACH STATYSTYCZNYCH

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
Gdańsk 2020

Recenzja
dr hab. Grażyna Dehnel, prof. UEP

Redakcja wydawnicza
Anna Roman

Projekt okładki i stron tytułowych
Filip Sendal

Skład i łamanie
Mariusz Szewczyk

Publikacja sfinansowana ze środków Dziekana Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-7865-955-6

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel./fax 58 523 11 37, tel. 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
www.wyd.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: www.kiw.ug.edu.pl

Druk i oprawa
Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. 58 523 14 49; fax 58 551 05 32

Spis treści

Wprowadzenie	7
Rozdział 1. Badania statystyczne pełne i próbkowe	9
1.1. Badania wyczerpujące (pełne) i ich zastosowania	9
1.2. Specyfika badań próbkowych	11
1.2.1. Określenie celów badawczych	13
1.2.2. Zdefiniowanie populacji	14
1.2.3. Sporządzenie operatu losowania	14
1.2.4. Wybór techniki pobierania próby	15
1.3. Źródła i rodzaje informacji spoza próby	19
1.4. Klasyfikacja błędów w badaniach statystycznych	26
1.5. <i>Big data</i> – szanse i wyzwania	31
Rozdział 2. Rola dodatkowej informacji w próbkowaniu nieprobabilistycznym	35
2.1. Przesłanki i konsekwencje stosowania próbkowania nielosowego	35
2.2. Wygodny dobór próby (wybór przypadkowy)	38
2.3. Próba celowa	40
2.4. Próba kwotowa	42
2.5. Wybór próby metodą kuli śnieżnej	45
Załącznik. Prawdopodobieństwo i jego interpretacje	48
Rozdział 3. Rola informacji spoza próby w badaniach reprezentacyjnych	57
3.1. Znaczenie losowego wyboru próby badawczej	57
3.2. Losowanie proste	59
3.3. Losowanie systematyczne	61
3.4. Losowania warstwowe i zrównoważone	64
3.5. Losowanie zespołowe	71
Rozdział 4. Braki odpowiedzi i skuteczność technik imputacji	75
4.1. Rodzaje i przyczyny powstawania braków odpowiedzi	75
4.2. Zapobieganie brakom odpowiedzi	78
4.3. Wpływ braków odpowiedzi na wnioskowanie z próby	81
4.4. Imputacja danych	88
4.4.1. Metody imputacji jednokrotnej	88
4.4.2. Imputacja wielokrotna	98

Rozdział 5. Zastosowania technik ważenia danych i kalibracji wag	105
5.1. Rodzaje technik ważenia danych i ich wykorzystanie	105
5.1.1. Ogólna idea ważenia danych	105
5.1.2. Wagi wynikające z planu losowania	107
5.1.3. Korekty ze względu na błędy pokrycia	112
5.1.4. Korekty ze względu na braki odpowiedzi	116
5.1.5. Korekty z wykorzystaniem informacji spoza próby	122
5.2. Podejście kalibracyjne	128
5.2.1. Pojęcie kalibracji wag	128
5.2.2. Wyznaczanie wag kalibracyjnych	129
5.2.3. Estymacja regresyjna i szczególne przypadki kalibracji	133
5.2.4. Kalibracja w sytuacji braków odpowiedzi	138
5.2.5. Obciążenie i wariancja estymatora kalibracyjnego	140
Podsumowanie	145
Bibliografia	147
Oznaczenia	153
Indeks	155